

מסורת הש"ס

(א) חולין קיט: ב' (ג) [ע"י
תוספות שבת טז: ד"ה
דאמר רב] (ג) ברכות יט.
לעיל יט, (ד) [ב"ב טז:],
(ה) [ד"ה יתיב אחרי ד"ה
הרי], (ו) [ע"י ברי"ף שבע"י
פי על זכ],

הגהות הב"ח

(ה) גב' חנה לבית
שבעתקן אצל לביתו לא
שאלתי מי חנה אצל
שבעתקן אמר לה לא
תמותי חמר לביתו
שם אילן ויטולן לצמוד
אל: (א) שם דחית שבעתקן
שאל חנה אנה עמלתם
בתוככם שבעתקן: (ב) שם
בסעיה' הדוכ' ק"ר ריקן
שאלה יבין אל: שאלתם:
(ב) רש"י בירש העמוד ח"ל
חנה עמלת ומיתת דמתי
ומתקן: וכו' לו דאדני דמתי
על בני דאדני דמתי
חנה' נדכר כי חנה פתלת
בתקון הס' ד"ה פ' חנה
(א) ועשה עליך מסיס
והביא: (א) חנה חלתה
ולא חלס נדול אחת
הס' ד"ה חנה חלתה
(ב) חנה שאלה אליהו
היה כעצם כי וכו' חלן
חלה וז' משה ע' שרדו
בשנים נחלה חלס ודח"ס:
חנה חתתה כי חלמה
חנה חוטט חלס ויבית
חנה ויחל חלס חלס חלס
לחל כי: (א) חנה שבעתקן
שם חתתה
חלדור ויש חלסן:
(ג) חל ח' חכרתה כי ח'
חנה חוטט חלדור חל
חנה:

הגהות הגר"א

[א] גמרא גוזרי עליך
נדיב. ג"כ ולא עוד אלא:

לעזי רעס"י

בוליי"ץ. פטריות.

מוסף רש"י

ובלילי שבתות. שהל
מזוין צנחם (דברים יא
(י). אלמלא חוני אתה.
שיא שכן בגזילה
שמוצות (ברכות יט.)
גורוני עליו נדו. לפי
הטעם לפי המקום על
עסק גשמים לא כך שלתי
כמה פעמים (סו). או
חברות או מיתות. א
אין לאדם אזהרה נח לו
שמות (בר' טז.)

סדר תעניות אלו פרק שלישי תענית

כג.

תורה אור השלם

1. עֲנוּתֵיכֶם הִטּוּ אֵלַי
וְחִטּוֹתֵיכֶם מִנְעוּ הִטּוּ
עָלַי יִרְמְיָהוּ הָהָה
2. מִמִּשְׁמֶרְתִּי אֶעֱמְדָה
וְאֶתְיַצֵּבָה עַל מִצּוֹר
וְאֶצְפָּה לְרֹאוֹת מַה יִּדְבָּר
בִּי וּמַה אֲשִׁיב עַל
תּוֹכְחָתִי: חֲבִקוּק ב א
3. יִשְׁמַח אֲבִיךָ וְאִמְךָ
וְתִגְלַל יוֹלְדֹתֶיךָ:

משלי כג כה
4. ותגזר אומר ויקם לך
ועל דרכיך נגה אור:
איוב כב כח
5. כי השפילו ותאמר
נגה ושח עינים יושע:
איוב כב כט
6. שיר המעלות בשוב יי
את שיבת ציון היינו
בחלמים: תהלים קכז א

הריון חוזאלי

עָנָה בְּלִילָה ד' וּבִלְוִי ד'
 חָזַק הָיוּ מִשְׁתַּעַן בְּ
 שִׁשְׁתָּה, וְזָנְעוּ שְׁחִטִּים
 כְּלִילֹת שְׁעוּרִים כִּימִים
 שִׁמְשִׁים, כִּינִירִים, וְעִרְוֵי
 הַמֶּשֶׁחַ וְזִמְנֵה לְרוּרוֹת
 הַלְּחִיטָה מִכֵּה חֲמַט גֹּרֶם,
 שִׁנְאָרֹר וְחֲטָאִיתִים מִזֶּם
 הַטּוֹב מִכֵּם. וְכֵן מִצִּינוֹ
 בְּכַבְּבֵי הַיָּם, הַמְּקִשִּׁיד, וְלִמְחֹר
 שְׂנִיִּים בְּלִילֹת, וְלִמְחֹר
 נִשְׁבָּה הָרוּחַ וְהַתְּפֹרֹר
 הַעֲבִיִּים וְהִרְחָה אֶחָד
 וְהִשְׁמִינֵהוּ לֵב אֶחָד וְאֶחָד
 הַלְּחִיטָה,
 שְׂמֵלֹתָאֵם שִׁינִי בִידֵיהֶם.
 וְהָיוּ רַבָּן פֶּסַע אֶחָת יָצָא
 וְאָרַר לֵב יִירוֹ גִּמְמִים
 שִׁשְׁלֹשׁ לְחֹזֵי הַגִּמְמִים
 הַתְּפֵלֶלֶת הַתְּפֵלֶל לֵב יִירוֹ
 גִּמְמִים ב' מִעֻשֵׁה יִירוֹ
 הַמְּעַלֵּל דֶּם שְׁבָעִים שָׁנָה
 רִכְז', וְבִירְשָׁה אֶבֶק חֲלִיקָה
 מִכֵּה הָרוּחַ הַמְּלִיטָה
 אֶשְׁרִיזִיר עֲלֵמָה לְמִטְרָא,
 וְשִׁדְּוֹרֵי הָרוּחַ
 וְאֶשְׁכַּחְתּוּ רַבָּן קֹדֶק יִלִּי
 כִּדְבָרָא יִהְיֶה לִיִּה שְׁלָמָא
 כִּי.

רבינו גרשום

בבילוי רבעיות. שאן בני
אדם מצויים לחזק מפני
אגרת בת מחלת.
נמכות. נחסכה. צורק אתה
להתגדוד. שטמתי דברים
לכפתי מעלה. ת"ר מע
צורק וכו'. היינו (פ"ט)
(פ"א) עצמו דמתיבתי. עג
ועוגה. (ו) צורק. ראינו
לוי נמות. חרימא. כשביל
שראינוק לא נמות. שאלו
השנים כשני אליהו.
שאין פמחות לו מטר
כיד הקב"ה. לא נמצא שם
שמים מתחלל. שטמתי
מחלל את שטמתי.
משטמתי. סלע. רמכי.
לודות. א. חרבי. שיהא לו
טוב שנהגה לו כבוד.

דרינ: דור שהיה אפל. מרוב זעך
בפתלנך. מן המיתה שהבאת עליהם
המעגל היה מנטער על המקראת: הוה:
היינו כחולמים. כחלוס נדמה גלות
בבל שהיה שבעים שנה: שבעין
שני בחלמא. בתמייה מיה ארתא
דניס שבעין שנין בחלמיה (א) ויש
ארס יפן שבעים שנה בשינה אחת:
עד שבעין שנין. לא טעין פירא
בטעינא קמייא: (א) יסיו. חוני
המעגל וקא כריך רפתא: הכי גרסי'
אנא עלמא בתרובא אשכחתיס כי
היכי דשכלי לי אבהאס אנא נמי
איסכל לבראי אהדראי לי משוניתא.
עלמא סביבויס פן סלע: ואיכסי
מעינא דאינסי. ולא אשכחורו האס:
רמכי רמכי. וולדי וולדות באלו השנים
דניס. מעוברת זכר היתה וחזר ובא
עליה והולידו: אמר להו. שאל להון
בזו של חוני המעגל קייס האו:
נהירנא לן הנך שמעסא. מוגהת
לנו שמועה וז כאליו למדנוה בחייו
של חוני המעגל שהיה מפרקה לנו
ומגיה לנו יפה יפה: אף כחורות
או מיסוסא. ולא גרסינן הכא
כחברי דלויב אלס בבבא בתרא
(דף טו:) גבי מעשה דלויב אס
אין תביריו של ארס נוטהין צו כבוד
בכתחילה נוח לו שימות. (א) נמי משום
(א) הנך ברייו לא כתוב בספרינו:
רפיך בדברא. עודר שדה:

גשמי בורות שיחין ומערות ירדו בזעף עד שכל טפה וטפה כמלא פי חבית ושיערו חכמים שאין טפה פחותה מלוג אמרו לו תלמידיו רבי ראינוך ולא נמות כמדומין אנו שאין גשמים יורדין אלא לאבד העולם אמר לפניו לא כך שאלתי אלא גשמי רצון ברכה ונרבה ירדו כתיקנן עד שעלו כל העם להר הבית מפני הגשמים אמרו לו רבי כשם שהתפללת שירדו כך התפלל וילכו להם אמר להם כך מקובלני שאין מתפללין על רוב הטובה אעפ"כ הביאו לי פר הודאה וביאו לו פר הודאה סמך שתי ידיו עליו ואמר לפניו רבש"ע עמך ישראל שהוצאת ממצרים אינן יכולין ⁽³⁾ לא ברוב טובה ולא ברוב פורענות כעסת עליהם אינן יכולין לעמוד השפעת עליהם טובה אינן יכולין לעמוד יהי רצון מלפניך שיפסקו הגשמים ויהא ריוח בעולם מיד נשבה הרוח ונתפורו העבים וזרחה החמה ויצאו העם לשדה והביאו להם כמהין ופטירות ⁴ שלח לו שמעון בן שטח אלמלא חוני אתה גזורני עלך גידוי ¹⁰ שאילו שנים כשני אליהו שמפתחות גשמים בידו של אליהו לא נמצא שם שמים מתחלל על ידך אבל מה אעשה לך שאתה מתחטא לפני המקום ועושה לך רצונך כבן שמתחטא על אביו ועושה לו רצונו ואומר לו אבא הולכני לרחצני בחמין שטפני בצונן תן לי אגוזים שקדים אפרסקים ורמונים ונותן לו ועלך הכתוב אומר ³ ישמח אביך ואמך ותגל וילדתיך תנו רבנן מה שלחו בני לשכת הגזית לחוני המעגל ⁴ ותגזר אומר ויקם לך ועל דרכיך נגה אור ותגזר אומר אתה גזרת מלמטה והקדוש ברוך הוא מקיים מאמריך מלמעלה ועל דרכיך נגה אור דור שהיה אפל הארת בתפלתך ⁵ כי השפילו ותאמר גזר דור שהיה שפל הגבהתו בתפלתך ושח עינים יושעי דור ששח בעונו הושעתו בתפלתך ימלט אי נקי דור שלא היה נקי מלשנו בתפלתך ונמלט בבור כפיך מלשנו במעשה ידך הברורין אמר ר' יוחנן כל ימיו של אותו צדיק היה מצטער על מקרא זה ⁶ שיר המעלות בשב"ח את שיבת ציון היינו כחולמים אמר מי איכא דניים שבועין שנין בחלמא יומא חד הוה זול באורחא חזייה לההוא גברא דהוה נטע חרובא אמר ליה האי עד כמה שנין טעין אמר ליה עד שבועין שנין אמר ליה פשיטא לך דחיית שבועין שנין אמר ליה ⁽¹⁾ האי [גברא] עלמא בחרובא אשכחתיה כי היכי דשתלי לי אבהתי שתלי נמי לבראי יתיב קא כריך ריפתא אתא ליה שינתא נים אהדרא ליה משוניתא איכסי מעינא ונים שבועין שנין כי קם חזייה לההוא גברא דהוה קא מלקט מינייהו אמר ליה את הוא דשתלתיה א"ל בר בריה אנא אמר ליה שמע מינה דניימי שבועין שנין הוא לחמריה דאנטיילידא ליה רמכי רמכי אול לביתיה אמר להו בריה דחוני המעגל מי קיים אמרו ליה בריה ליתא בר בריה איתא אמר להו אנא חוני המעגל לא הימננהו אול לבית המדרש שמעניהו לרבנן דקאמרי נהירין שמעתתין כבשני חוני המעגל דכי הוי עייל לבית מדרשא כל קושיא דהוה להו לרבנן הוה מפרק להו אמר להו אנא ניהו לא הימננהו ולא עבדי ליה יקרא כדמבעי ליה חלש דעתיה בעי רחמי ומית אמר רבא היינו דאמרי אינשי או חברותא ⁽⁷⁾ או מיתותא אבא חלקיה בר בריה דחוני המעגל הוה וכי מצטרך עלמא למיטרא הוה משרדי רבנן לגביה ובעי רחמי ואתי מיטרא זימנא חדא איצטרך עלמא למיטרא שדור רבנן זוגא דרבנן לגביה למבעי רחמי דניתי מיטרא אול לביתיה ולא אשכחוהו אול דברא ואשכחוהו דהוה קא רפיק ⁽⁷⁾ יהבו ליה שלמא